

ΜΙΑ ΡΙΖΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΟΥ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΣΥΝΤΟΜΩΣ

Η επετηρίδα των δικαστών μοναδικό εφαλτήριο;

Η **ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΝΔΡΟΥ** ΤΗΣ

κυβερνητική προσπάθεια για βήματα εκσυγχρονισμού στο ευρύτερο φάσμα της δικαιοσύνης, όπως αυτή αποκρυσταλλώθηκε μεσοκύριος του θέρους (Ιούλιο) με την εισήγηση του αρμόδιου υπουργού στο Υπουργικό Συμβούλιο και την ατζέντα με τις ενέα νομοθετικές παρεμβάσεις που τελικώς εγκρίθηκαν, αποτελεί ίσως το σημαντικότερο απ' όσα η κυβέρνηση επιχειρεί τα τελευταία χρόνια.

Από τα μέτρα αυτά το πιο ουσιαστικό, το οποίο αναμένεται να βελτιώσει όχι μόνο την ποιότητα της δικαιοσύνης και τη λειτουργία της προς όφελος πρώτα πρώτα των χιλιάδων πολιτών που καθημερινώς προσφεύγουν στα δικαστήρια αλλά και τον θεσμικό ρόλο της ως απαραίτητης λειτουργίας για τον εκσυγχρονισμό εγχέριμα του κράτους, είναι εκείνο που αφορά τον τρόπο – κυρίως όμως το κριτήριο – με τον οποίο οι δικαστές και οι εισαγγελείς θα αξιολογούνται στο εξής.

Η κυβερνητική προσπάθεια βεβαίως για ποιοτική βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού, με έμφαση στην αξιοκρατία και όχι στην επετηρίδα, δεν αφορά μόνο τη δικαιοσύνη. Έχει εξαγγελθεί και για τις ένοπλες

δυνάμεις αλλά και για τους εκπαιδευτικούς στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αλλά ας δούμε όμως τι προτείνεται και πώς δρομολογείται η αλλαγή του τρόπου εξέλιξης των δικαστών με στόχο να μην αποτελεί η επετηρίδα μόνο όχημα για ανέλιξη στην ιεραρχία.

Προτείνεται η ριζική αλλαγή του τρόπου της αξιολόγησης δικαστών και εισαγγελέων. Στο εξής θα πρέπει να γίνεται με ουσιαστικούς όρους

Ως σήμερα δικαστές και εισαγγελείς από το Πρωτοδικείο ως τον Αρειο Πάγο εξελίσσονται κατά κύριο λόγο με βασικό κριτήριο τη θέση τους στην επετηρίδα. Ελάχιστα μετρούν τα ουσιαστικά προσόντα και η αξιοσύνη ενός εκάστου αφού – πλην εξαιρέσεων και αν ο χρόνος και τα κενά των θέσεων το επιτρέπουν – όλοι φθάνουν ως τα ανώτατα κλιμάκια. Ακόμη και στον Αρειο Πάγο. Οι μόνοι που μπορεί να μένουν στάσιμοι είναι συνήθως εκείνοι που έχουν πειθαρχικά και απυχιές.

Όσοι όμως είναι ικανοί, έχουν προφορά και δίδουν σημασία στη δουλειά

τους δεν διαχωρίζονται από τους άλλους που δεν διαθέτουν τα ανάλογα προσόντα. Η ανέλιξη των δικαστών και των εισαγγελέων – να το ξεκαθαρίσουμε και αυτό – αποτελεί εσωτερική υπόθεση της δικαιοσύνης. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο, που συγκροτείται από αρεοπαγίτες και αντεισαγγελείς του ανωτάτου δικαστηρίου, μετεχόντων προέδρου και εισαγγελέως, αποφασίζουν για την πορεία όλων. Και η πρακτική των τελευταίων χρόνων είναι η (δία). Κουτσοί στραβοί, όλοι στον Άγιο Παντελεήμονα...

Για τις συνέπειες τα λόγια περιττεύουν. Η δικαιοσύνη λειτουργεί όπως λειτουργεί ενώ πολίτες και κοινωνία ως άμεσοι αποδέκτες του έργου της εισπράττουν την ποιότητα που η επετηρίδα τους εξασφαλίζει.

Το υπουργείο Δικαιοσύνης, που επιχειρεί αυτή τη μεγάλης σημασίας θεσμική μεταβολή με την έγκριση του Πρωθυπουργού, έχει προχωρήσει σημαντικά τις σχετικές διεργασίες ενώ σπουδαίο ρόλο διαδραμάτισε κατά καιρούς και ο κ. Σ. Κοσμίδης, ο γενικός γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, που είναι δικηγόρος και ξέρει τις ατέλειες τις οποίες παρουσιάζει ο χώρος.

Και ο κ. Φ. Πετσάλνικος, ο αρμόδιος υπουργός, που έχει την ευθύνη και το βάρος, ήδη συγκρότησε επιτροπή και ανέ-

θεσε στον ίδιο τον πρόεδρο του Αρείου Πάγου να επεξεργαστεί και να συνδράμει για τις λύσεις. Γιατί, για να πούμε και το αυτονόητο, το εγχέριμα δεν είναι εύκολο αφού η πλειονότητα που καθορίζει πάντα πολλά απ' όσα πρόκειται να γίνουν δεν είναι ούτε οι ικανοί ούτε εκείνοι που έχουν λόγους να μη θέλουν ως μόνο κριτήριο ανέλιξης τους την επετηρίδα.

Έτσι λοιπόν προτείνεται η ριζική αλλαγή του τρόπου της αξιολόγησης (της επιθεώρησης δηλαδή) των δικαστών και των εισαγγελέων. Που στο εξής θα πρέπει να γίνεται με όρους ουσιαστικούς, έτσι ώστε οι επιθεωρητές – που δεν θα είναι ένας αλλά περισσότεροι και δεν θα έχουν θητεία ενός έτους αλλά δύο – να μπορούν να σχηματίζουν σφαιρική και πραγματική εικόνα για τη δουλειά του καθενός. Και οι εκθέσεις τους να μην είναι καρμπόν αλλά να ξεχωρίζουν το σάρι από την ήρα... Οι λεπτομέρειες πολλές και δεν είναι της παρούσης. Και ακόμη: αλλαγή του πειθαρχικού ελέγχου των δικαστών αλλά και των ευχερειών που η νομοθεσία παρέχει σήμερα για όσους παραλείπονται από τις προαγωγές και αλλά μέτρα τα οποία να συμπληρώνουν το νομοθετικό βήμα που, αν εφαρμοστεί με ευθύνη της ηγεσίας της δικαιοσύνης, ίσως να είμαστε αισιόδοξοι ότι και εδώ κάτι θα αλλάξει...